

Wyrok z dnia 19 października 1995 r.

II URN 35/95

Podstawą wydania wyroku może być jedynie stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.), więc w uzasadnieniu wyroku sąd nie może się powoływać na późniejsze zdarzenia.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Maria Mańkowska,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Witolda Bryndy, po rozpoznaniu w dniu 19 października 1995 r. sprawy z wniosku Tadeusza M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. o dodatek pielęgnacyjny, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 21 stycznia 1994 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części odmawiającej wnioskodawcy przyznania dodatku pielęgnacyjnego przed dniem 22 września 1993 r. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 10 marca 1993 r., organ rentowy odmówił wnioskodawcy Tadeuszowi M. dodatku pielęgnacyjnego z tytułu inwalidztwa I grupy, gdyż badająca go Wojewódzka Komisja do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia stwierdziła w dniu 10 marca 1993 r. jedynie inwalidztwo II grupy. Rozpoznając odwołanie wnioskodawcy, Sąd Wojewódzki powołał biegłego sądowego, specjalistę neurologa-psychiatrę. [...]

Na tej podstawie Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, wyrokiem z dnia 21 stycznia 1994 r., [...], zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy dodatek pielęgnacyjny z tytułu inwalidztwa pierwszej grupy, poczynając od dnia 22 września 1993 r. Wyroku tego żadna ze stron nie zaskarżyła, ani też w ustawowym trybie i terminie nie zgłosiła wniosku o jego uzasadnienie.

Powyższe orzeczenie rewizją nadzwyczajną z dnia 19 lipca 1995 r. zaskarżył Minister Sprawiedliwości, zarzucając mu rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), jak też art. 3 § 2 k.p.c. oraz interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Na tej podstawie rewidujący, z powołaniem się na art. 417 § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz

poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 10 marca 1993 r., [...], w części odmawiającej wnioskodawcy dodatku pielęgnacyjnego przed dniem 22 września 1993 r. i przekazanie sprawy w tym tylko zakresie do ponownego rozpoznania przez tenże Sąd.

W uzasadnieniu swego wniosku rewidujący wskazał, że nie została przez Sąd Wojewódzki należycie wyjaśniona kwestia terminu wystąpienia u wnioskodawcy inwalidztwa pierwszej grupy. Co prawda w okresie od dnia 10 do dnia 21 września 1993 r. wnioskodawca przebywał w szpitalu, ale nie upoważniało to jeszcze Sądu do przyznania dodatku pielęgnacyjnego od dnia 22 września 1993 r., skoro z opinii biegłego wynika, że od 1992 r. wnioskodawca co kilka miesięcy był hospitalizowany, w tym również na oddziałach psychiatrycznych.

Biegły nie określił natomiast od kiedy wnioskodawca stał się inwalidą pierwszej grupy. Sąd powinien zatem spowodować uzupełnienie opinii w trybie przewidzianym przez art. 286 k.p.c., gdyż sam nie mógł się wypowiedzieć w sprawie wymagającej wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.).

Pozbawienie wnioskodawcy zagwarantowanych prawem świadczeń za okres do dnia 22 września 1993 r. nosi również znamiona naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Uwzględnieniu rewizji nadzwyczajnej nie stoi więc na przeszkodzie upływ sześciomiesięcznego terminu z art. 421 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona. Jej podstawy zostały bowiem trafnie wskazane i przekonująco umotywowane, co usprawiedliwia również wnioszek o uchylenie zaskarżonego wyroku, z pominięciem wszakże niezrozumiałego wniosku o równoczesne uchylenie poprzedzającej go decyzji organu rentowego. Zbyt kategoryczna jest też teza o "pozbawieniu wnioskodawcy zagwarantowanych prawem świadczeń za okres do dnia 22 września 1993 r." Wobec niewyjaśnienia kwestii daty powstania inwalidztwa pierwszej grupy, istnieje co najwyżej realna groźba pozbawienia wnioskodawcy należnego mu uprawnienia, chociaż groźba taka stanowi już naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej, zwłaszcza, że chodzi o inwalidę drugiej grupy, a przedmiotem sporu jest uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego, czyli świadczenia przysługującego z tytułu tzw. bezradności. Osoby bezradne pozostają zaś pod szczególną ochroną prawa, którego rażące naruszenie zagraża równocześnie interesom Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, sporządzonym na żądanie Sądu Najwyższego w dniu 29 sierpnia 1995 r., Sąd Wojewódzki podał, że przyznanie przedmiotowego dodatku pielęgnacyjnego od dnia 22 września 1993 r. wiąże się z końcową datą hospitalizacji powoda. Opinię biegłego lekarza Sąd Wojewódzki zinterpretował zaś w taki sposób, że przyznanie

dotatku pielęgnacyjnego jest "wskazane niejako ze względów społecznych". Wobec tego Sąd "chciał zadziałać terapeutycznie", lecz "cel i założenia resocjalizacyjne wyroku z dnia 21 stycznia 1994 r. nie zdały w praktyce egzaminu, gdyż nie wpłynęły w niczym na zmianę postępowania powoda". Nastąpiła bowiem dalsza i bezpodstawna eskalacja jego żądań, wyrażająca się m.in. "w pisaniu skarg (i nie tylko) na sędziego referenta". Opinia biegłego psychiatry, że przyznanie dodatku przerwie tę eskalację, [...] okazała się więc zdaniem Sądu Wojewódzkiego nietrafna.

Cytowane fragmenty uzasadnienia pokazują, że treść rozstrzygnięcia zapadłego w dniu 21 stycznia 1994 r. Sąd Wojewódzki motywuje też zachowaniami wnioskodawcy przejawianymi po tej dacie. Tymczasem podstawą wydania wyroku może być jedynie stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). W tym zaś momencie sprawa nie dojrzała jeszcze do stanowczego rozstrzygnięcia, gdyż nie wyjaśniono kwestii terminu, od którego wystąpiło u wnioskodawcy inwalidztwo pierwszej grupy. Biegły lekarz w kwestii tej się nie wypowiadał i choć jest to materia wymagająca specjalistycznej wiedzy, Sąd Wojewódzki nie zażądał uzupełnienia opinii, tylko ją w dowolny sposób zinterpretował.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 422 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

=====